

PROLOOG

PERSONEN

ANNE VERCORS

JACQUES HURY

PIERRE DE CRAON

DE MOEDER

VIOLAINE

MARA

FIGURANTEN

De graanschuur van Combernon. Groot gebouw met een dakwerk in de vorm van spitsbogen dat op vierkante zuilen steunt. Alles staat leeg, behalve het achterste deel van de rechtervleugel dat nog vol staat met stro; op de lemen grond liggen verspreid strohalmen. Op de achtergrond een grote poort met twee vleugels, uitgespaard in de dikke muur, voorzien van een ingewikkelde constructie van staven en sloten. Op de vleugels zijn op primitieve wijze de afbeeldingen van Sint-Petrus en Sint-Paulus geschilderd, de één met de sleutels, de ander met het zwaard. De afbeeldingen worden verlicht door een dikke kaars van gele was op een ijzeren steun die bevestigd is aan een pilaar.

Het hele drama speelt zich af aan het einde van de Middeleeuwen, volgens het gangbare beeld ervan: net zoals de Middeleeuwse dichters zich de Oudheid konden voorstellen.

Einde van de nacht, eerste ochtenduren.

Gezeten op een flinke knol verschijnt een man, gehuld in een zwarte mantel; achterop zijn paard heeft hij een tas: Pierre de Craon. Op de muur, de grond en de pilaren achter hem tekent zich zijn reusachtige bewegende schim af. Violaine komt plotseling van achter een pilaar op hem af. Zij

De Boodschap aan Maria

is groot en mager, blootsvoets, gekleed in een jurk van ruwe wol. Op haar hoofd draagt zij een doek die zowel van een boerin als van een non zou kunnen zijn.

VIOLAINE

(Heft lachend haar beide handen met gekruiste wijsvingers op naar de ridder)

Halt, heer ruiter! Afstappen!

PIERRE DE CRAON

Violaine!

(Hij stapt af)

VIOLAINE

Mooi, mooi meester Pierre! Gaat men er zo van-door als een dief zonder galant de dames te be-groeten?

PIERRE DE CRAON

Violaine, ga terug. Het is nog volop nacht en wij zijn hier alleen. En u weet, ik ben een man op wie men zich niet al te zeer kan verlaten.

VIOLAINE

Ik ben niet bang voor u, metselaar! Niet ieder die slecht wil is ook slecht! Men doet niet met mij wat men wil! Arme Pierre! Het is u zelfs niet gelukt me te doden. Met uw slechte mes! Slechts een sneetje in mijn arm dat niemand nog heeft opgemerkt.

Proloog

PIERRE DE CRAON

Violaine, u moet mij vergeven.

VIOLAINE

Daarom ben ik hier.

PIERRE DE CRAON

U bent de eerste vrouw die ik heb aangeraakt. De duivel, altijd attent om van de gelegenheid gebruik te maken, heeft plots bezit van mij genomen.

VIOLAINE

Maar u hebt gezien dat ik sterker ben dan hij!

PIERRE DE CRAON

Violaine, hier ben ik gevaarlijker dan toen.

VIOLAINE

Gaan wij dan opnieuw vechten?

PIERRE DE CRAON

Mijn aanwezigheid op zich is al noodlottig.
(*Stilte*)

VIOLAINE

Ik begrijp u niet.

De Boodschap aan Maria

PIERRE DE CRAON

Had ik niet genoeg aan mijn eigen werk: stenen
bijevoegen, hout samenbrengen en metalen
smeden? Om dan ineens de hand te leggen op het
werk van een ander en goddeloos een levende ziel
te begeren?

VIOLAINE

In het huis van mijn vader en uw gastheer! Heer!
Wat hadden ze gezegd als ze het hadden geweten?
Maar ik heb u goed verborgen. En zoals voorheen
houdt ieder u voor een oprecht en onberispelijk
mens.

PIERRE DE CRAON

God oordeelt het hart achter de schijn.

VIOLAINE

Dit blijft dus onder ons drieën.

PIERRE DE CRAON

Violaine!

VIOLAINE

Meester Pierre?

PIERRE DE CRAON

Ga eens bij die kaars staan, dat ik u eens goed be-
kijk.

Proloog

(Glimlachend stelt ze zich op onder de kaars. Hij bekijkt haar geruime tijd)

VIOLAINE

Hebt u mij goed bekeken?

PIERRE DE CRAON

Wie bent u, meisje, en wat is toch het aandeel dat God zich in u heeft voorbehouden, dat de hand, die u verlangend aanraakt en het vlees zelf zó gebrandmerkt raakt, alsof het het mysterie van Zijn verblijf had genaderd?

VIOLAINE

Wat is er dan sinds een jaar met u gebeurd?

PIERRE DE CRAON

Juist op de dag na die dag waarvan u weet...

VIOLAINE

Ja...?

PIERRE DE CRAON

...Heb ik in mijn zij die afschuwelijke kwaal herkend.

VIOLAINE

U zegt: de kwaal? Welke kwaal?

PIERRE DE CRAON

De melaatsheid zelf, waarvan sprake is in het boek van Mozes.

VIOLAINE

Wat is melaatsheid?

PIERRE DE CRAON

Hebt u dan nooit gehoord van die vrouw vroeger die alleen leefde in de rotsen van de Géyn, van boven tot onder helemaal gesluierd en met een klepper in de hand?

VIOLAINE

Is het die kwaal, meester Pierre?

PIERRE DE CRAON

Hij is van dien aard, dat degene die hem heeft opgelopen in al zijn kwaadaardigheid, aanstonds moet worden afgezonderd; want er is geen levende mens, hoe gaaf ook, of de melaatsheid kan vat op hem krijgen.

VIOLAINE

Hoe komt het dan dat u in vrijheid temidden van ons verblijft?

Proloog

PIERRE DE CRAON

De bisschop heeft mij dispensatie verleend en u ziet dat ik weinig omgang heb en mij zelden vertoon, behalve aan mijn werklui om hun opdrachten te geven, en mijn kwaal is nog verborgen en bedekt. En wie zou zonder mij die jonge opkomende kerken die God op mijn schouders heeft gelegd naar hun bruiloftsmaal leiden?

VIOLAINE

Heeft men u daarom ditmaal niet in Combernon gezien?

PIERRE DE CRAON

Ik móest wel hier terugkomen, want het is mijn ambt de flank van Monsanvierge te openen en de wand te splijten telkens als een nieuwe vlucht duiven er wil binnengaan vanuit de hoge Ark, waarvan de luiken slechts naar de hemel openstaan! En deze keer brachten wij een verheven hostie, een plechtig wierookvat, naar het altaar, de Koningin zelve, moeder van de Koning, die in eigen persoon opstijgt, vanwege haar zoon die van zijn koninkrijk ontdaan is.

En nu ga ik terug naar Reims.

VIOLAINE

Bouwer van poorten, laat mij deze voor u openen.

De Boodschap aan Maria

PIERRE DE CRAON

Was er op de boerderij niemand anders om mij deze dienst te bewijzen?

VIOLAINE

De dienstster slaapt graag en heeft mij zonder probleem de sleutels overhandigd.

PIERRE DE CRAON

Hebt u geen vrees en afschuw van de melaatse?

VIOLAINE

God is er. Hij kan mij behoeden.

PIERRE DE CRAON

Geef mij dan de sleutel.

VIOLAINE

Laat mij begaan! U bent niet bekend met dit soort oude poorten. U ziet mij toch niet aan voor een schone dame wier dunne vingers niets ruigers kennen dan de sporen van de nieuwe ridder, licht als een vogelbotje, waarmee zijn hiel gewapend wordt? U zult wat zien!

(Zij opent beide knarsende sloten en ontgrendelt)

PIERRE DE CRAON

Dit oud ijzer is behoorlijk verroest.

Proloog

VIOLAINE

Deze poort wordt niet meer gebruikt. Maar hierlangs is de weg korter.

(Moeizaam verplaatst zij de balk)

Ik heb de poort geopend!

PIERRE DE CRAON

Wie is tegen zo'n aanvaller bestand?

Wat een stof! De oude deurvleugel kraakt en wankelt van boven tot onder. De zwarte spinnen vluchten weg, de oude nesten storten in, tenslotte gaat alles vanuit het midden open.

(De poort gaat open. Door de deuropening ziet men in de nacht het landschap van weiden en graanoogst)

VIOLAINE

Die fijne regen is een weldaad voor iedereen.

PIERRE DE CRAON

Het stof op de weg zal gaan liggen.

VIOLAINE

(Zachtjes, teder)

Vrede zij u, Pierre!

(Stilte. En dan klinkt plots, klankrijk en helder en zeer hoog in de hemel het eerste gelui van het Angelus.

Pierre zet zijn hoed af en beiden maken het kruisteken)

De Boodschap aan Maria

VIOLAINE

*(Met gevouwen handen en het gezicht naar de hemel gekeerd,
met een wonderlijk heldere en doordringende stem)*

Regina Caeli, laetare, alleluia!

(Tweede gelui)

PIERRE DE CRAON

(Met doffe stem)

Quia quem meruisti portare, alleluia!

(Derde gelui)

VIOLAINE

Resurrexit sicut dixit, alleluia!

PIERRE DE CRAON

Ora pro nobis Deum.

(Pauze)

VIOLAINE

Gaude et laetare, Virgo Maria, alleluia!

PIERRE DE CRAON

Quia resurrexit Dominus vere, alleluia!

(Volle slotgelui van het Angelus)

PIERRE DE CRAON

(Heel zachtjes)